

Guía Docente

Datos Identificativos					2024/25
Asignatura (*)	Valores. igualdade e cultura da mediación en contextos socioeducativos			Código	652512216
Titulación	Mestrado Universitario en Dirección, Xestión e Innovación de Institucións Escolares e Socioeducativa				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	4.5	
Idioma	Galego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Pedagogía e Didáctica				
Coordinación		Correo electrónico			
Profesorado		Correo electrónico			
Web					
Descrición xeral	Nesta materia trataremos as diferentes dimensións que a formación en valores pode abranguer no referido á dirección de institucións escolares e socioeducativas. Afondaremos en conceptos tales como a igualdade e o conflito e -a través dunha metodoloxía dialóxica- tentaremos posicionar nos como cidadáns e cidadás e como profesionais que pretenden ostentar un cargo directivo.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	Ser capaz de identificar os diferentes fundamentos teóricos e metodolóxicos dun proxecto de educación democrática e crítica, facendo especial énfase nos dereitos humanos e a igualdade de xénero, desenvolvendo culturas da mediación e da paz.
A6	Desenvolver proxectos educativos de centro e/ou propostas pedagóxicas innovadoras baseadas na xustiza, a democracia e a diversidade.
B2	Capacidade de resolución de problemas
B4	Aprender a aprender
B5	Capacidade de mostrar actitudes coherentes coas concepcións éticas e deontolóxicas propias da profesión
B6	Capacidade de crítica e autocrítica
B7	Capacidade para elaborar e defender un discurso ante diferentes audiencias
B12	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B13	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B14	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B15	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B16	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C6	Capacidade de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos, valorando criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información disponible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida

C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
- Promover, implementar e avaliar programas de educación en valores e mediación tendentes á resolución de conflitos en diferentes contextos socioeducativos.	AP1 AP6	BM2 BM4 BM5 BM6 BM7 BM12 BM13 BM14 BM15 BM16	CM4 CM6 CM7 CM8
- Ser quen de deseñar, implementar e avaliar propostas de educación en valores, igualdade e mediación adaptadas ás distintas realidades profesionais.	AP1 AP6	BM2 BM4 BM5 BM6 BM7 BM12 BM13 BM14 BM15 BM16	CM4 CM7 CM8

Contidos	
Temas	Subtemas
Educación en valores para a cidadanía do século XXI.	Valores para o século XXI. Aproximación crítica á educación en valores. Formación de cidadáns e cidadás.
Xénero e igualdade: a coeducación como proxecto en contextos socioeducativos.	Xénero e igualdade no século XXI. A coeducación como estratexia e como fin.
Cultura da mediación: a convivencia como reto educativo.	O conflito nos centros. Xestión de conflitos. Estratexias para a mediación.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B2 B4 B6	2	0	2
Sesión maxistral	B5 B7 B14	12	0	12
Lecturas	A1 B15 C6	0	12	12
Traballos tutelados	A6 B13	6	12	18
Recensión bibliográfica	C4	4.5	12	16.5
Presentación oral	C8	4	12	16
Análise de fontes documentais	B16	1	20	21
Proba de ensaio	B12 C7	2	12	14

Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Dinámicas introductorias conducentes a coñecer os perfís profesionais e académicos do alumnado.
Sesión maxistral	Exposición dos fundamentos teóricos da materia, achegamento a boas prácticas e análise crítica dialóxica das mesmas.
Lecturas	Achegamento ás publicacións (en todo tipo de formatos e soportes) que axuden a comprender o desenvolvemento da materia.
Traballos tutelados	Pequenos traballos de investigación a realizar en grupo pequeno, referidos a algúns dos tópicos da materia. Axudarán ao coñecemento crítico da realidade socio-educativa próxima na que desenvolver as competencias propias desta materia.
Recensión bilbiográfica	Afondamento nun dos textos propostos co fin de analízalo, detectar os elementos conceptuais que posúa e a súa estrutura, relacionalo con outras lecturas e mesmo facer unha análise crítica.
Presentación oral	Exposición de traballos grupais ante o grupo de referencia, na que manexar non só os coñecementos da materia senón tamén a capacidade de falar ante un público diverso.
Análise de fontes documentais	Lectura e/ou visionado crítico de textos relativos á materia.
Proba de ensaio	Traballo individual no que dar conta da capacidade de análise crítica e nivel de dominio conceptual acadados no desenvolvemento da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Recensión bilbiográfica Traballos tutelados Presentación oral	Consideraranse as necesidades específicas do alumnado e as súas traxectorias profesionais e académicas para ir concretando diferentes itinerarios que conduzan ao maior aproveitamento da materia.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba de ensaio	B12 C7	Pretende determinar os logros do alumnado en termos obxectivos e avaliar de xeito directo e individual a capacidade de análise, a expresión e a organización de ideas relativas aos contidos da materia.	70
Recensión bilbiográfica	C4	Comprende ademáis da lectura dunha obra, a análise do seu contido, unha crítica e a posterior valoración da mesma.	15
Presentación oral	C8	Exposición de traballos, individuais ou colectivos dinante do grupo de referencia, procurando tirar conclusións sobre a problemática investigada, documento ou experiencia abordada.	15

Observacións avaliación
A asistencia ás clases é imprescindible. O límite de asistencia mínimo é do 80%. Calquera circunstancia persoal que poida alterar o seguimento da materia por parte do alumnado deberá ser comunicada para a súa oportuna consideración. As faltas de asistencia habituais non precisan ser xustificadas mentres non excedan o 20% do total. Os traballos individuais (entre os que se considera a proba de ensaio) terán un valor do 60% na nota final e os traballos realizados en grupo computarán un 40%.

Fontes de información

Bibliografía básica

- ( ) .

Bibliografía básica: Jares, Xesús R. (2006). Aprender a convivir.. Vigo. Xerais Casamayor, G. (coord.) (1999). Cómo dar respuesta a los conflictos.. Barcelona. Graó Camps, V. (2008). Creer en la educación.. Barcelona. Península I. Carrillo i Flors (coord.) (2005). Diez valores para el siglo XXI. Barcelona, CISS Praxis Jares, Xesús R. (2008). Educación e paz. 25 anos de educadores pola Paz.. Vigo. Xerais Tuts, M., Martínez Teu, L. (2006). Educación en valores y Ciudadanía: propuestas y técnicas didácticas para la formación integral. Madrid. Los libros de la Catarata F. Revilla (coord.) (2006). Educación y ciudadanía: valores para una sociedad democrática. Madrid. Biblioteca Nueva Jares, Xesús R. (1999). Educación y derechos humanos. Estrategias didácticas y organizativas.. Madrid. Popular Yuste, A. (2006). Educación, ciudadanía y democracia.. Barcelona. Octaedro-OEI Jares, Xesús R. (2004). Educar para la paz en tiempos difíciles.. Bilbao. Bakeaz Haydon, G. (2003). Enseñar valores. Un nuevo enfoque.. Madrid, Morata Naya, L. M. (coord.) (2005). La educación y los derechos humanos.. Madrid. Erein Cortina, A. (coord) (2009). La educación y los valores. Madrid. Biblioteca Nueva Martínez, M. y Hoyos, G. (coord.) (2006). La formación en valores en sociedades democráticas.. Barcelona. Octaedro-OEI Camps, V. (1994). Los valores de la educación.. Madrid. Alauda F. Dubot (2011). Repensar la justicia social. Contra el mito de la igualdad de oportunidades. Buenos Aires. Siglo XXI Nussbaum, M.C (2010). Sin fines de lucro. Madrid. Katz Editores Calero, J. (2008). Sociedad desigual, ¿educación desigual?. Madrid. Ministerio de Educación Carbonell Sebarroja, J (2008). Una educación para mañana. Barcelona. Octaedro. Brandoni, F. (coord.) (1999): Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y experiencias. Buenos Aires, Paidós. Burguet, M. (1999). El educador como gestor de conflictos. Bilbao: Desclée. Cascón, P.(2000): "La mediación", Barcelona, Cuadernos de Pedagogía núm. 286, pp. 72-76. Díez, F. y Tapia, G. (1999). Herramientas para trabajar en mediación. Buenos Aires: Paidós. Fernández, I. (1998). Prevención de la violencia y resolución de conflictos. Madrid: Narcea. Fernández, I. (2001). Guía para la Convivencia en el aula. CISS-Praxis. Madrid: 2001. Fernández, I, , Villaoslada Hernán, E., Funes Lapponi, S. (2002). Conflicto en el Centro escolar. Modelo de alumno ayudante como estrategia de intervención educativa. Catarata. Madrid. Girard, K. y Koch, s. J. (1997). Resolución de conflictos en las escuelas. Manual para educadores. Buenos Aires: Granica. Martínez Martín, M. y Tey Teijón, A. (2003). La convivencia en los centro de secundaria. Estrategias para abordar el conflicto. Bilbao: Desclée. Ortega, P.; Minués, R. y Saura, P. (2003). Conflicto en las aulas. Propuestas educativas. Barcelona: Ariel. Ortega, R. (1998). La convivencia escolar: qué es y cómo abordarla. Sevilla: Conserjería de Educación y Ciencia. Rozenblum de Horowitz, S. (1998). Mediación en la escuela. Resolución de conflictos en el ámbito educativo adolescente. Buenos Aires: Aique Sarrado Soldevilla, J.J. y Ferrer Ventura, M. (2003). Mediación: un reto para el futuro. Actualización y prospectiva. Bilbao: Desclée. Six, J.F. (1997). Dinámica de la mediación. Barcelona: Paidós. Suares, M. (1996). Mediación. Conducción de disputas, comunicación y técnicas. Buenos Aires: Paidós. Torrego, J.C. (Coord.) (2000). Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores. Madrid: Narcea. Revista: Cuadernos de pedagogía, nº 287. Educar en el conflicto. Revista: Cuadernos de Pedagogía, nº 304. Convivencia en los centros.

Bibliografía complementaria	Bibliografía complementaria: Jares, Xesús R. (2006). Aprender a convivir.. Vigo, Xerais Subirats, M., Tomé, A. (2007). Balones fuera: reconstruir los espacios desde la coeducación.. Barcelona, Octaedro Tomé, A., Rambla, X. (2001). Contra el sexismo. Coeducación y democracia en la escuela.. Madrid, Síntesis Tonucci, F. (2003). Cuando los niños dicen basta.. Madrid, Fundación Germán Sánchez Ruipérez Jares, Xesús R. (1999). Educación y derechos humanos. Estrategias didácticas y organizativas.. Jares, Xesús R. (2004). Educar para la paz en tiempos difíciles.. Bilbao, Bakeaz F. García Moriyón (2011). El troquel de las conciencias. Una historia de la educación moral en España. Madrid. Ediciones de la Torre Savater, F. (1997). El valor de educar.. Barcelona. Ariel Haydon, G. (2003). Enseñar valores. Un nuevo enfoque.. Madrid, Morata Gerilla, E., Jiménez, F.J., Santos, M. (coords) (2011). La educación nos hace libres. Madrid. Biblioteca Nueva Sánchez Ferriz, R., Jimena Quesada, L. (1995). La enseñanza de los derechos humanos.. Barcelona. Ariel Micheá, J. Cl. (2002). La escuela de la ignorancia.. Madrid, Ediciones Acuarela Jackson, Ph. W. (1991). La vida en las aulas.. Madrid, Morata Lomas, C. (comp.) (2007). Los chicos también lloran. Identidades masculinas, igualdad entre los sexos y coeducación.. Barcelona, Paidós Delval, J. (1990). Los fines de la educación.. Madrid, Siglo XXI Doménech, J; Guerrero, J. (2005). Miradas a la educación que queremos.. Barcelona, Graó Sancho Gargallo, M. et al. (2007). Nuevos retos para convivir en las aulas: construyendo la escuela cívica.. Madrid, Fundación Europea Sociedad y Educación Meirieu, P. (2004). Referencias para un mundo sin referencias.. Barcelona. Graó Subirats, M., Brullet, C. (1988). Rosa y azul. la transmisión de los géneros en la escuela mixta.. Madrid, Instituto de la Mujer Bindé, J. (dir.) (2005). ¿A dónde van los valores? Coloquios del siglo XXI.. Barcelona, Icaria-UNESCO Carbonell, Fdez., J. L. (coord.) (1997) Convivir es vivir. Programa de desarrollo de la convivencia en centro educativos de la comunidad de Madrid. Madrid: Social de Caja Madrid. Casamayor, G. (coord.) (1998). Cómo dar respuesta a los conflictos. La disciplina en la enseñanza secundaria. Barcelona: Graó. Crary, E. (1994). Crecer sin peleas. Cómo enseñar a los niños a resolver conflictos con inteligencia emocional. Barcelona: Integral. Recursos en REDE: http://fund-culturadepaz.org/spa/espanol.htm http://www.alliance21.org/2003 http://www.alteris.org/quees.html http://www.aulaintercultural.org http://www.citized.info http://www.ciudadania.profs.net http://www.edualter.org http://www.educacionciudadania.mec.es http://www.educacionenvalores.org http://www.es.amnesty.org http://www.escuelalibre.org http://www.mec.es/creade http://www.movimientocontralaintolerancia.com http://www.oei.es http://www.sgep.org http://www.unesco.org http://www.cnice.mecd.es/recursos2/convivencia_escolar/4_ayuda.htm http://www.concejoeducativo.org/3con_con.htm http://www.cruzrojajuventud.org http://www.educastur.princast.es/proyectos/mediacion/ http://www.juntadeandalucia.es/averroes/publicaciones/convivencia.php3 http://www.pangea.org/edualter/material/euskadi/mediacion.htm http://www.pangea.org/pacoc/documentos/_Cuadernos_completo.pdf http://www.me.gov.ar/construccion/mediacion.html http://mediacion-jorgedeprada.blogspot.com.es/http://convivenciaenlaescuela.es/

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías